

**Једанаеста Европска недеља превенције рака грлића материце
(22.-28. јануар 2017.г.)**

ДАН ЗА ЗДРАВЉЕ

XI Европска недеља превенције рака грлића материце обележава се од **22-28. јануара 2017. године** у циљу подизања свести жена о раку грлића материце и превенцији рака.

У току ове недеље преносимо поруку о значају доступних превентивних прегледа и мера превенције у нашој земљи, у **циљу спречавања оболевања и умирања од рака грлића материце.**

Основна порука свим женама је да је рак грлића материце малигна болест која се може спречити. „Дан за здравље“ је слоган који ће обележити потребу да још једном апелујемо на наше сестре, мајке, ћерке, пријатељице, да у Европској недељи превенције рака грлића материце размишљају о свом репродуктивном здрављу, и да у току године одвоје „дан за здравље“, када ће посетити свог лекара и искористити неку од доступних могућности превенције.

У Европи сваке године ова болест се **открије код 60 000 жена, а око 30 000 жена годишње умре због рака грлића материце.** Рак грлића материце представља озбиљан јавноздравствени проблем и у Србији. Према подацима **Регистра за рак, Института „Батут“**, сваке године се у просеку се у нашој земљи региструје око **1.250 новооболелих жена** од рака грлића материце, док **480 жена изгуби живот. Већина смртних случајева могла се спречити да је болест откривена на време и да се на време приступило лечењу.**

Највише стандардизоване **стопе оболевања** током 2013. године су регистроване у Борском, Јабланичком, Средње банатском, Пчињском и Мачванском округу, а **најниже** у Рашком, Јужнобанатском, Севернобанатском, Златиборском и **Пиротском округу.** Највише стандардизоване **стопе умирања,**

су регистроване у Браничевском, Јужно банатском, Колубарском, Јужно бачком и Шумадијском округу. **Најниже** стандардизоване стопе морталитета су током 2013. године регистроване у **Пиротском, Расинском, Сремском, Топличком** и Западно бачком округу.

У пиротском округу у 2014.г. оболело је 9 жена, у 2013. оболело је 7, а умрле су 3 жене, што је евидентно смањење у односу на 2012. годину када је оболело 16, а умрло 5 жена. У пиротском округу за 2013.год. забележена је нижа стопа смртности 4,3 на 100 000 жена. у односу Србију стопа смртности је износила 9,2 на 100 000 жена.

Нарочито забрињава чињеница да се **Србија** и даље налази у групи европских земаља са највишим стопама оболевања и умирања од **рака грлића материце**. По оболевању од рака грлића материце, Србија се налази на четвртном месту у Европи, после Румуније, Литваније и Бугарске. Нажалост, наша земља се по умирању од ове врсте рака код жена, налази на другом месту у Европи, одмах после Румуније.

Једна од ефикасних мера превенције је **имунизација против хуманог папилома вируса**, али не искључује потребу за обављањем превентивних прегледа будући да постојеће вакцине не штите од свих типова ХПВ. Важно је знати да се скоро сваки случај рака грлића материце може спречити.

Добро организовани скрининг програми могу да спрече и до 80% случајева рака грлића материце.

У оквиру Недеље превенције рака грлића материце у Србији ће се у периоду од 22. до 28. јануара 2017. године спровести бројне активности како у здравственим установама, тако и у заједници, које координише и организује Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“.

Препоручене активности се односе на:

- дистрибуцију едукативно-промотивног материјала на јавним местима као што су тржни центри, метро станице, аутобуске станице, као и пружање савета и информација о значају коришћења доступних превентивних програма,
- организовање едукативних семинара за становништво у локалној заједници, у школама, факултетима, радним организацијама,
- организовање предавања о превенцији рака грлића материце у циљу информисања жена о томе шта могу да учине како би избегле појаву рака грлића материце.
- одржавање семинара о превенцији карцинома грлића материце намењених студентима медицине као и здравственим радницима,
- јавне манифестације, наступе у медијима
- online дискусије на тему превенције грлића материце.

Недеља превенције рака грлића материце треба да унапреди информисаност жена и опште популације о значају превентивних прегледа жена и истовремено да утиче на унапређење спровођења програма организованог скрининга рака у нашој земљи.

Циљну групу за спровођење организованог скрининга рака грлића материце чине жене узраста **25 –64**. године.

У Дому здравља Пирот у Служби за здравствену заштиту жена у 2016. години спроводио се организовани скрининг рака грлића (трећа година првог циклуса): са подручја општине Пирот у 2016. позвано је на преглед 6910 жена животне доби од 25 до 64 године, а планирано је да се прегледа 3400 жена. Одазвало се 2619 жена што чини 77,03% од планираних 3400 прегледа. Такође, 2619 жена чини 37,9% од свих позваних жена, што је још увек низак одазив. Констатован је нешто слабији одазив у млађим генерацијама у оквиру организованог скрининга зато што се ПАП тест ради када су труднице при првом прегледу. Такође, међу њима су и породиље и студенткиње ван Пирота. Од жена које су се јавиле на преглед 2619 жена је тестирано, урађен је ПАП тест. Од 2619 ПАП тестова, 2582 (98,6%) жена је са негативним тј. добрим налазом, а код 37 жена је позитивни налаз (1,4%). Допунске дијагностичке процедуре спроведене су код 47 жена (колпоскопије, биопсије...) и код 14 жена доказане преанцерозне промене, а код четри жене рак грлића.